

EL CRITERI

□ □ □ Periòdic quincenal d'acció catòlica □ □ □

DIRECCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Pujada de la Catedral, n.º 10 - 2.ºn

PORTAVEU DE LA

Joventut Catòlica Propagandista

SUSCRIPCIÓ

Un trimestre.	0'50 ptes.
Un any.	2'00 "
Núm. solt.	0'10 "

Anuncis a preus convencionals

EL LEADER

DE LA JOVENTUT CATÒLICA PROPAGANDISTA

Tota entitat, associació o agrupació té un element vital, te un qu'encarna els ideals d'ella ab més plenitud més o menys accentuada en un modo bastant visible sobre els demés, y la «Joventut Catòlica Propagandista» té entre els seus socis aquest element que representa, que té, que propaga els purs ideals de la associació y aquest element es doblement important per sa inclinació exemplar en qualsevulga ordres qu' es pugui estudiá un jove, catòlic i d' acció. Aquest es el Leader de la Joventut Catòlica Propagandista.

I la Joventut Catòlica no té com a Leader o al parlar d' ell no li vol donar el sentit de Quefe, Amo, Subordinador o altres mots que sols poden considerarse en persones que no poden en res equivocar-se, el Leader que' ns ocupa i que no podem nomenar per no ofendre sa modestia, es un home que dintre sos perfeccionaments pot anar errat, per lo tant la Joventut no deu estari engegada com si fos un ser infalible. La Joventut Catòlica té com a Quefe sup-ém a Jesucrist i a n' aquest mon, a son legítim representant el Sant Pare. Aquets si que no poden equivocar-se i seguirem els joves catòlics i cumplirem, ab fé i constancia, ses ensenyances.

Sentat que el Leader no es tal Quefe si no millor un director o capdevanter en l' acció catòlica social que tenim per objecte els joves que formém dita exemplar associació, passém a dir algunes paraules respecte ses qualitats, encare que no podrém citarles de bon tros ni la gran part d' elles, i indiquém son comés en nostra societat.

Posseït d' una vocació i esprit purament catòlic-social fou el promovedor i dels fundadors de la Joventut Catòlica Propagandista i a

no tardar tots els socis li han anat reconeguent ses facultats i disposicions; per axó en la sessió primera que tingué la matexa per elegir Junta foren tots els sufragis unànims per ell i per axó se l' ha seguit distingint ab tot i sa modestia fa indicar qu' era més amic de treball que de distincions.

Durant tot el temps qu' els socis l' hem conegut i pogut estudiá, certament que fins ens ha admirat son constant treball en tots els ordres que la Joventut s' ha manifestat i el seu treball n' es doblement estimable perque es molta més la feina qu' ha realisat i realisa tancat de dins la societat, treball no molt visible pro de resultats positius, que no pas el que 's pot fer per exhibició o afany de popularitat o per guanyar honors. I ell té altres qualitats: esprit catòlic de paraula y de tets n' ha donat bones mostres ab sos afanys i vocacions per congregacions religioses i per entitats catòliques; en moltíssimes ocasions ha demostrat esserne práctic, tirant en cara a sos companys el contrast i contrarietat qu' oferex l' anar el dematí a fer prácticques piadoses i a la tarde assistir en espectacles de tendencia molt poc moral; a voltes fins devant l' impossibilitat de persuassió, els ha dexat i tirat ell per el camí d' una novena o altre acte honest qu' al matex temps de fer práctica catòlica s' haurá cultivat més per els conexements sentits. Pro tampoc es un fanátic, i més encare, ell condemna el fanatisme; molt enemic de fanatismes y radicalismes catòlics i no catòlics a més de demosttrarnos ab son exemple de tolerancia a totes les idees, freqüentment ens ha fet veure com els mals socials son en gran part deguts a n' els desbordaments originats en els fanatismes polítics i religiosos. Ell es intel·ligent i de tal s' ha acreditat en son treball intens dins la «Joventut Catòlica» en les discussions sostingudes, procurant sempre armonisarles, en les conferencies donades, en l' administració, es a dir, ab tot lo que ha sigut vida de nostra associació, i

aquesta inteligencia no l' ha fet patint sols dins la societat sino que en totes les agrupacions qu' ha pertenescut i perteneix sos conexements i bondat acompanyats al treball y modestia, l' han merescut moltes distincions de sos directors ab paraules i ab càrrecs d' honor. No menys ha demostrat sa suficiencia en sos estudis: en la carrera de mestre qu' ha cursat, tot i fentli lliure s' ha guanyat les millors notes vejent coronat son últim curs ab la distinció que li val el premi d' honor per el grau superior, en virtut del máxim nombre de sobresalients obtinguts, quina distinció no s' ha concedit a alumnes lliures desde fá molts anys.

I si l' estudiém en son aspecte íntim no menys el trovarém saturat de savia especial: un tracte afable, franc, clar i noble, un hi veu en ell una puresa diáfana i atractiva. I si 'ns fiquessim a tota sa vida particular tot ens merexeria elogis: son treball, sa ilustració, sa voluntat, tot admirable; jo certament envejo no tenirlo per amo, dependent, germá o lo que sigui: com més aprop millor per satura-me ben bé d' ell.

Aquest es el nostre Leader, aquest es el Leader de la Joventut Catòlica Propagandista quinas facultats no he pogut fer més qu' indicarles i no entrar en detalls sobres elles perque cada una merexeria una plana i potser per molt bona intenció que m' hagués guiat, els llegidors s' haurien cansat de la biografia per mi proposada.

I si mes poques condicions d' escriptor vos han pogut fer comprendre qui es l' home que ses qualitats m' han induit a dedicarli aquet modest article, digueume si no es digne d' el títol de Leader (en el concepte per mi prés) d' una Joventut Catòlica Propagandista i si ab entussiasme per part dels demés socis pot portar aquesta en la forma més digne qu' es deu ja que s' ho merex el títol que porta i si no es e'l merexedor d' estamparlo en lletres grosses sobre aquest modest quincenal com ho es la Joventut tota qu' ell ab els demés socis ha cons-

tituit i es cridada a un pervindrer molt falaguer, del que no duptém, contant ab l'ajuda de Deu. I dexém per el vinent nombre el parlar d' aquesta associació a la que el nostre Leader ha donat vida.

JOSEP DE LA RIBA.

En el próxim nombre publicarem un article parlant de lo que es la "Joventut Católica Propagandista".

La nostra tasca

BALANS

Hem acabat l' any de nostra vida periodística: y certament l' acabém ab més alé que quan la comensarem. No ha sigut extraordinari l' apoi qu' hem tingut pro més de lo que esperavem am tot y l' entussiasme que en nostres cors niava.

L'espai ha estat curt per desenrotllar nostres propòsits i 'ls obstacles també s' ens han ofert en bon nombre. De qui més esperavem apoi no 'ns l' ha donat: uns per no concedirnos importancia, altres catòlics de nom, perquè no teniem la tendencia política ó de 'l partit llur; altres fenos guerra per creurers que 'ls podiem sobrepujar. Y nosaltres carregats de voluntat y fé per la causa hem seguit, hem prosperat i hem triomfat contra tota ideia tonta ó mal presa.

Y si fins avuy hem tingut gran entussiasme ab tot i 'ls obstacles que se 'ns han presentat are que la nostra obra fa efecte, are que 's veu en una «Joventut Católica Propagandista» d' ideyas salvadores i de la que n' es portaven aquest quincenal, are que 'n ella s' hi veu un pervindre falaguer per la marcha social, nosaltres rebosém de fé, de coratje, de voluntat, d' esperit de sacrifici per la causa que defensem, i ho farem ab braó i entussiasme, fins que nostres forses diguin prou, ab l' ajuda de nostres aimats favorexedors antics i nous a quins desde les presents planes doném nostres més corals mercés.

Mis ideas

I

Invierno y año nuevo

Hemos entrado ya en la noche del año; las montañas se coronan de cabellera cana; los árboles han dejado caer sus hojas y aquellas que

se balanceaban á los besos del céfiro corren á impulsos del aquilón; los charcos de agua solidifican su superficie, que queda lisa y fuerte, propia para una danza de Salomé; el pájaro se acurruca en un rincón, dejando escapar al aire las notas de un triste piar;... los días son cortos y el sol luce con menos fulgores; las noches son largas, y el frío deja nuestros miembros ateridos;... todo parece llorar, nada sonríe;... todo el fuego, el benéfico calor producido por los ígneos leños que en el hogar crepitan, convida al disfrute de plácido solaz... Allí se reúnen nuestros padres y nuestros hermanos, allí el abuelito hace agradables las horas á nuestros hijitos explicando el cuento de Cenicienta ó de Nevadita; allí recibimos del anciano los sabios consejos de su experiencia...

¡Hermoso cuadro de familia! ¡Cuadro de amores cuyos lazos no rompe el tiempo ni separa el olvido! ¡Cuadro rebosante de cariñosos sentires, de expansión de querer! ¡Cuadro que estimula á reflexionar y transporta el pensamiento á las más altas especulaciones, ya que pronto vamos á añadir un nuevo año al período de nuestra existencia, porque el actual toca á su fin!

Sentémonos pues á la vera del fuego y meditemos, ahora que se extingue el crepúsculo y es la hora de las santas ideas, de los pensamientos elevados... meditemos... reflexionemos...

**

¡Un año más! ¡Cuán pscos se dan cuenta de lo que sitetizan estas tres palabras!... ¡Un año más! ¡año nuevo!... Hay quien sonriendo pronuncia tales expresiones, cual si proporcionaran al alma un inefable placer, un puro deleite, un goce soberano... ¡placer... deleite... goce?... cuando debiera aterrorizarnos, debiera hacernos derramar las lágrimas más amargas. Solo en la infancia, solo el niño en sus anhelos de vida, en su cándida inocencia, en sus ansias de vitalizarse en su aspiración de ver, quiere añadir años á los días que ha vivido porque camina á un fin soñado, fin hermoso en sus ilusiones... porque camina á ser hombre.

Pero ¿para el hombre que significa esta expresión? ¿qué significa un año más? ¡Entristeceos!... Significa que la hambrienta Parca ha adelantado hacia vosotros, que ha acercado su guadaña á vuestras cabezas, que rápida la arena va cayendo del reloj de vuestra vida, que la fosa abre su boca para tragarnos y vosotros corréis hacia ella para precipitar vuestro cadáver.

¿Es eso halagador, es que deleita la marcha á morir? No, llorad, el hombre anhela la vida y no quiere perderla, el hombre quiere ser, no aspira á la inercia, ni al perpétuo descanso, quie-

re obrar, porque obrando se perfecciona y todo ser por su propia naturaleza tiende á su perfección.

No nos regocijemos, pues, al finalizar los años, porque cada uno marca un acortamiento á nuestra existencia, porque dirigimos voloces nuestros pasos camino del sepulcro... ¡ya veis por donde hemos llegado á la fatal idea de la muerte!

¡Qué! bella, cuán sabia y ordenada es la Natura! Al nacer el invierno, la vejez del año, el año muere y aparece la aurora de uno más que encamina al hombre hacia el postrer crepúsculo de su vida.

**

¡Mas nó! no debemos llorar ni entristecernos si nuestros deberes son cumplidos!... No ha de asustarnos la muerte porque la vida del hombre es solo una transición, es un camino que nos conduce á término feliz en premio del bien que ¡practicamos... Al morir, no quedamos en la inercia, que el espíritu no muere, el espíritu vuela allí donde otros manes queridos gozan de excelso bienestar.

Quien ha de llorar es quien no cree, no ya en una religión salvadora, sino en un alma y en un Dios, porque éste si que ha de representarse la muerte como la anulación de su ser, como la separación de los átomos de su materia que van á cobrar vida en otros entes materiales.

Veis pues que hermosas son las creencias? Ved como enjugan nuestras lágrimas, ved... ¡Oh! Si Dios no existiera, ni una vida futura, si todo fuera sueño, dejadme soñar que es sueño bello; no me lo digais, no limiteis á este mundo las fronteras de mi vida porque entonces debiera llorar, pensando que jamás volvería á ver aquellos seres venerados que conmigo compartieron en la tierra las alegrías y las tristezas, aquellos que el amor conmigo vinculaba, aquellos que fueron por mi idolatrados.

Dejadme soñar, que en otro caso creería con Goethe que el suicidio es un acto de valor del hombre que lucha por su libertad y vence el yugo de tiranas pasiones...

Dejadme soñar y así mi valor será el vivir, el suicidio lo creeré una cobardía del hombre que no tiene fuerza para luchar y vencer en los trances de la vida que Dios nos ha mandado resistir.

**

La leña del hogar chisporrotea, la lumbre se extingue, la mente se cansa de reflexionar, necesita reposo, otro día acaso continuemos, hoy que la noche y el frío convidan al descan-

so, dejemos estas ideas, vayamos á reclinar la cabeza sobre la almohada.

27 Diciembre 1910.

A. B. C.

El diumenge dia primer de Janer extraordinaria reunió de la "Joventut Católica Propagandista" en el Círcol Católio.

L' odisea del Emiliano (*)

Era un dels dies del mes d' Agost d'enguany, al pic de la temporada estiuenca, quan, davant del aristocràtic hotel «Portugal» de Vernet les Bains s'hi aturava el cotxe que venia de l'estació de Vilafranca del Conflent i del seu interior ne baixava un individu, elegantment vestit, d'ulls esverats i cabells rissats, seguit d'una senyora, luxosament habillada.

La distingida parella enfilà la móbrea graonada, entrà en el magnífic vestibul i demanà hostatge en aquell hotel, el millor del Balneari i qual pensió no baixa de 18 à 20 francs per dia.

Ja tenim instalat entre el «grand monde» que freqüenta durant l'estiu el nomenat Paradís del Pirineu, al elegant individu d'ulls esverats i cabell rissat, qui no era altre que el diputat lerrouxista per Barcelona, D. Emilià Iglesias.

L'Emiliano qui, davant dels enganyats obrers lerrouxistes de Barcelona s'hi presenta democràticament i els hi infiltra l'odi a n'els rics que ell, diu, posseir igualment, procurà tot desseguida, colsejarse ab aquells rics, dels quals tant ha blamat, desitjant franquejarshi, principalment entre els catalans que per allí hi havia, quasi tots barcelonins. L'actitut d'aquestos o les seves primeres escomeses, fou freda; a les seves insistencies, ja li giraren l'esquena i quan ni per axó va donarsen per entés, li manifestaren ben clara i públicament, la llur estranyesa, de que, llavors busqués la seva amistat, quan a Bcelona actuava de demócrata i furibond enemic dels rics.

Gran fou el xiuxiueig de tot Vernet, al adonarse de la "presencia del soi-disant demócrata el qual, al notar que totom el senyalava ab el dit, i els catalans li negavan el companyerisme, compregué lo desairat

(*)—Rigurosament històric. Explicat a n' el autor de aquestes ratlles, per varis habitants del Vernet.

de la seva situació i determinà abandonar el Vernet a cuita corrents. Tanta fou la seva pressa que, haventse anat a afeitar, avans de marxar, se descuidà de pagar al barber, no recordantsen fins a l'estació de Vilafranca, hont va entregar el preu del servei, a un cotxer, pera que el trasmetés al amo del establiment de perruqueria.

EUDEMUS.

Diumenge dia 10 de Janer Gran Vetllada en el Círcol Católio.

Justicia

En moltes voltes Deu espera fer la justicia a n' els homes quant els té fora d'aquesta terra pro en altres, per més escarni ja fá que pesi la mateixa sobre el cap dels homens que se la mereixen, en aquet mateix mon. Y are, cert que de debó fins era necessaria una justicia forta, potentia, seria, en el cas qu'ens ocupa.

El lerrouxisme, la representació de la demagogia mes sagnanta, del terrorisme mes abominable, del selvatjisme de la setmana de Juriol del any passat, de l'antipatriotisme i tot contrari a lo honrat, noble y humá, ha tingut una desautorisació, una enfonsada grossa, aclapadora, decissiva, com era gros (y potser será encare si'ls catalans que hu son de debó no fan lo que deuen i poden), el mal causat per les turbes ignorants y desenfrenades acapdillades per l'Alexandre Lerroux.

Bé per els diputats catalans Ventosa i Carner que han promogut el fort i necessari cop a la depravada barbarie y bé perque han fet declarar á homens republicans pro sincers, que l'obra lerrouxista era reprochable en la qüestió municipal de Barcelona (i en totes, afegim nosaltres, les en que ella ha intervingut) i bé perque potser tot aixó será un motiu per ajuntar altre cop a n'els catalans de cor per acabar ab aquesta idea, que no es tal, acapdillada per l'home mes depravat y enemich de la patria, i procurém allavors qu'els engegats per ses doctrines segueixin el veritable camí del progrés i civilisació.

Axó desitjém i doném gracias a Deu perque ens posa en condicions d'obrir els ulls i veure lo qu'ens convé i ens consola vejent la penitencia que dona a qui se mereix tots els calificatius menys el d'home.

A. CLARÍS

Font...!!!

¡Oh Font! ¡Vos'ra incomparable grandesa n'era, verament, ignorada per nosaltres, ¡oh míser desconeixedors!. Nosaltres sabíem que teníeu criteri, qu'erau eloqüent y altres moltes qualitats, pro ¡matemátich, profeta, descubridor! ¡Oh Gran Font! cert es que nostres imaginacions mai ho haríen concebut! ¡Y quina llástima ¡oh ilustre Font! que vostres matemátiques, sabies en vritat, no les haguessiu esmersat en arreglar l'asumppte de l'incognita Palol-Bertrana fent aixís un favor a la causa republicana per quina sembla trevalleu indirectament! ¡Y que les vostres proteccies no motivessin la sortida d'un director de periódich católich i qu'els Reis portessin el seu supleant a un tal J. F. y F.! ¡Y que vostres descubriments no anessin destinats a cosa mes important que una Joventut Católica Propagandista! ¡Restém, francament, admirats de vostres grandeses ¡Oh Font matemátich! ¡Oh Font profeta! ¡Oh Font descubridor!...

ESPIGOLATC (crónica)

El proper diumenge dia primer de Janer la «Joventut Católica Propagandista» celebrará reunió general per aprovar el reglament definitiu, elegir els cárrecs que corresponen de Junta Directiva, determinar les orientacions a seguir, donar compte de la tasca realisada i pendre acorts sobres molts altres assumptes relatius a la bona marxa de nostra entitat.

La reunió tindrà lloc en el primer pís del «Círcol Católic d'Obrers» carrer de la Forsa, a les 4 de la tarde del indicat diumenge.

Els motius de cambi de local s'expressarán en la reunió y se farán públics, aixís com tots els acorts generals qu'es prenguin, en el vinent nombre de EL CRITERI.

Esperém que cap soci hi fará falta, axís com tots els joves católics de Girona que vulguin poden també assistir al acte.

Pera inaugurar la reconstitució de la «Joventut Católica», aquesta ha organísat, per el diumenge 10 de Janer, una gran vetllada que será ben digne dels trevalls que la mateixa ve portant a cap; discursos, lectures, cant, música, etc, etc. L'acte será públic i l'hora i programa en detall s'anunciarán ab oportunitat.

Se compta ab la cooperació del llorejat Orfeó Gi-oní.

El nombre vinent d'EL CRITERI ja apareixerà ab les reformes anunciades, consistents en ampliació material i per lo tant literaria, i ademés, establiment de seccions diverses.

Son nostres anhels i esperances, qu'els llegendors i demés persones interessades per la causa catòlic-social-catalana, n'estarán satisfets

L'últim diumenge tingué lloc en el Círcol Catòlic una escullidíssima funció comic lírica inspirada en els «Pastorets» pro molt més adaptada al caràcter natural i d'un interès forsa mes viu. L'obra titulada «Dabar» original d'en A. Llanas i premiada en els primers Jocs Florals de Girona, i la música es deguda al intel·ligent i molt aplaudit director de l'«Orteó Gironí» mossen Joan Roquet. L'interpretació fou excelent.

Com s'hi mereixia, assistí a veurela una nombrosíssima i distingida concurrència que omplena completament el saló i galeries del local-Teatre i aplaudí el desenrotll de l'obra. Per els días primer i sis del vinent Janer están anunciadas altres escullides obres. El día sis repetirán «Dabar».

Els catalanistes dretans del Centre Catalanista de Girona podrien dir alguna cosa respecte l'actitut adoptada pels elements d'esquerra proposantse formar una entitat independent, are qu'encare no s'han explicat les gestions

fetes per la comissió nomenada pel Centre i aquells, els esquerrans ab el lema de «Primer Catalunya que tot» tinguéren mes interès en nomenarla per evitar disgregacions dels catalanistes gironins quina comissió devía entrevistarse ab elements de dreta i esquerra, pera formar un conjunt de tots els catalanistes i la que no ha fet public encare el resultat de son comés?

Com ningú 'n diu res, seria convenient una explicació per part de persona interessada i que contribuiria a l'aclariment qu'ens demana un amic.

EL CRITERI desitja pera tots els subscriptors i favoreixedors d'aquet periòdic, i amics en general, un any mil noucents onse ple de prosperitats.

En el vinent nombre, insertarém l'article que la distingida escriptora Maria del Carme Benages ens ha fet l'honor d'entregarnos per sa publicació en aquestes pàgines.

En el mateix nombre comensarém la publicació íntegra de l'interessant conferencia donada per nostre company en Joaquim Saurina en la tarde del día onse del corrent, en el local del Centre Moral.

Ha deixat el mando de la divisió militar d'aquesta provincia per passar al retir el Ge-

neral don Higini de Rivera molt conegut per son tracte afabilíssim i sos acendrats sentiments catòlics, haventse ausentat ja de Girona, junt ab sa familia. La separació ha estat sentida entre els innombrables amics que dexen.

Cridem l'atenció de qui pugui fer cas de nostres observacions i les mateixes li convinguin, respecte les funcions que s'están representant en nostre Teatre Principal que segons tenim entés son d'un repertori forsa indecent.

Si'ns volen creure no hi assistixin que al mateix temps que no s'ofendrán en sa moralitat, farán obra de cultura. Si tothom ho fes igual donaríem una bona lliçó a les autoritats que permeten que en sales d'espectacles públics en lloch del «Instruye, deleita y moraliza», lema primitiu del teatre, se destruexi, ofengui i desmoralisi.

Hem rebut un atent B. L. M. del Sr Alcalde D. Artur Vallés comunicantnos ha sigut ja firmada la R. O. establint el mercat dominical a Girona.

Será una ventatje pel comerç que no pot menys que alegrarnos.

Hem d'afegir a la llista de periòdichs rebuts pera fer el cambi el semanari de Menorca Cruz y Espada al que saludém coralment.

Farmacia del Dr. Vivas

ORT-REAL, 17 TELEFONO, 65
◆ GIRONA ◆

Sabateria Alvarez

DE Ferrán Freixas

Bon gust, elegancia i duració

— PROGRÉS, 8. — GIRONA —

Dolors Jordá Profesora de Piano

Plassa de Molí, 9, 3.er — GIRONA

Dalmáu Carles y Comp.

Llibreters.—Editors

Plaza del Oli, 1.—GIRONA

Carboneria i Magatzem de llenya

— DE —

Viuda de Esteve Jou

Travesia de S. Josep 4. — GIRONA

Joan Juanola SASTRE

Cort-Real, 5. — GIRONA

Botiga den JOAN PERICH

RAMBLA DE LA LLIBERTAT, 28

— GIRONA —

Assortit de postals, merceria i quincalla.

Francisco Solá

— ÓPTIC —

Rambla de la Llibertat

GIRONA

Gran Hotel Peninsular

den JOAN NICOLAZZI

Hotel de primer ordre.—Menjador apart pera
Rtns. Srs. sacerdots.

PROGRÉS 4.—GIRONA.

Tip. DALMÁU CARLES & COMP. — GIRONA